

Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Οι ρητοί αριθμοί

Φυσικοί, ακέραιοι και ρητοί αριθμοί

Φυσικοί αριθμοί (Συμβολισμός $\mathbb{N}$)

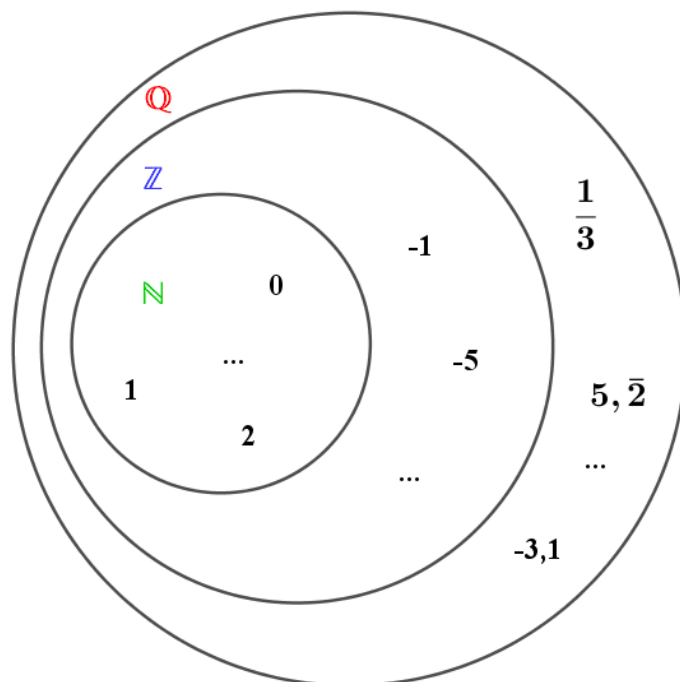
{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, ...}

Ακέραιοι αριθμοί (Συμβολισμός $\mathbb{Z}$)

{..., -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, ...}

Ρητοί αριθμοί (Συμβολισμός $\mathbb{Q}$)

{κλάσματα, δεκαδικοί και περιοδικοί}

Σχέση εγκλεισμού συνόλων

Πράξεις ρητών αριθμών

Πρόσθεση ρητών αριθμών

Διακρίνω τις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν οι αριθμοί είναι **ομόσημοι**, βάζω το κοινό τους πρόσημο και προσθέτω τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $+2+3=+5$ και $-2-3=-5$

β) Όταν οι αριθμοί είναι **ετερόσημοι**, βάζω το πρόσημο της μεγαλύτερης απόλυτης τιμής και αφαιρώ τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $+2-3=-1$ και $-2+3=+1$

Αφαίρεση ρητών αριθμών

Μετατρέπω την αφαίρεση σε πρόσθεση σύμφωνα με τη σχέση $a-\beta=a+(-\beta)$ και ακολουθώ τους κανόνες της πρόσθεσης.

π.χ. $+2-(-3)=+2+3=+5$

Σημείωση: **Απόλυτη τιμή** ενός ρητού αριθμού λέγεται η απόσταση του αριθμού από το 0 και κατά συνέπεια είναι πάντα θετικός αριθμός.

π.χ. $|-3|=3$ και $|+3|=3$

Πολλαπλασιασμός ρητών αριθμών

Διακρίνω τις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν οι αριθμοί είναι **ομόσημοι**, βάζω το πρόσημο (+) και πολλαπλασιάζω τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(+2)(+3)=+6$ και $(-2)(-3)=+6$

β) Όταν οι αριθμοί είναι **ετερόσημοι**, βάζω το πρόσημο (-) και πολλαπλασιάζω τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(+2)(-3)=-6$ και $(-2)(+3)=-6$

Διαίρεση ρητών αριθμών

Διακρίνω τις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν οι αριθμοί είναι **ομόσημοι**, βάζω το πρόσημο (+) και διαιρώ τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(+12):(+3)=+4$ και $(-12):(-3)=+4$

β) Όταν οι αριθμοί είναι **ετερόσημοι**, βάζω το πρόσημο (-) και διαιρώ τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(+12):(-3)=-4$ και $(-12):(+3)=-4$

Γινόμενο πολλών παραγόντων

Διακρίνω τις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν οι παράγοντες είναι θετικοί αριθμοί βάζω το πρόσημο (+) και πολλαπλασιάζω τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(+1)(+2)(+3)(+4)=+24$

β) Όταν υπάρχει έστω κι ένας αρνητικός παράγοντας, μετράω το πλήθος των αρνητικών παραγόντων και αν αυτό είναι:

β₁) άρτιο (ζυγός αριθμός), βάζω πρόσημο (+) και πολλαπλασιάζω τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(+1)(-2)(-3)(+4)=+24$

β₂) περιττό (μονός αριθμός), βάζω πρόσημο (-) και πολλαπλασιάζω τις απόλυτες τιμές τους.

π.χ. $(-1)(-2)(-3)(+4)=-24$

Ασκήσεις

1. Να κάνετε τις πράξεις:

$$\alpha. -(+2) =$$

$$\beta. -|-7| =$$

$$\gamma. -7 - 2 =$$

$$\delta. -6 + 14 =$$

$$\epsilon. -5 - (-5) =$$

$$\sigma\tau. -2 \cdot (-7) =$$

$$\zeta. -2 \cdot (-1) \cdot (-3) \cdot (-4) \cdot (-1) =$$

$$\eta. -(+6) : (-2) =$$

$$\theta. -(6 - 3)(4 - 2) =$$

$$\iota. -[-(-1 - 2 - 3) - (+1 - 2 + 3)(-2)] =$$

$$\iota\alpha. \frac{-2(5-7)(-3-7)}{20:(-4)} =$$

$$\iota\beta. \frac{-5+9}{2(-4)} : \frac{-2(-3)(-2+6)(13-7)}{18:(-2)} =$$

2. Αν $\alpha = -(-3):(2 - 5)$, $\beta = \frac{9}{11} \left(\frac{2}{3} - \frac{5}{2} \right)$ και $\gamma = -1(+2 - 5)(-2)(-8:2)$, να υπολογίσετε τις εξής αριθμητικές παραστάσεις:

$$\alpha. A = \alpha + 2\beta + \gamma$$

$$\beta. B = -2\alpha\beta\gamma$$

$$\gamma. \Gamma = 4\alpha\beta - \gamma$$

$$\delta. \Delta = 6\alpha - \beta\gamma$$

$$\epsilon. E = \frac{\alpha\gamma}{\beta}$$